

Η Σίβυλλα και τα Κουκούλια του Μεταξοσκώληκα

Η Σίβυλλα ξύπνησε -το δωμάτιο ήταν ακόμα κατασκότεينو-, αλλά βρισκόταν σε υπερένταση και δεν μπορούσε να κοιμηθεί περισσότερο. Άκουγε μόνο την αναπνοή των μελών της οικογένειας, που ακόμη κοιμόταν. Χαμογέλασε, καθώς πρόσεξε ότι δεν άκουγε έναν άλλο ήχο. Η βροχή είχε σταματήσει · τελικά θα πήγαινε το ταξίδι που της είχε υποσχεθεί ο πατριός της. Η Σίβυλλα ήταν 13 ετών και της άρεσε το σχέδιο. Αρχικά αυτό ήταν ένα πρόβλημα, καθώς η μητέρα της δεν ήθελε να περνά τόσες πολλές ώρες ζωγραφίζοντας. Μόνον όταν ο πατριός της, ο οποίος ήταν ο ίδιος ζωγράφος, επαίνεσε τις ζωγραφιές της και είπε ότι θα μπορούσε να βγάλει το ψωμί της απ' αυτές κάποια μέρα, η μητέρα της απρόθυμα ενέδωσε. Μόλις πριν δύο βδομάδες είχε ζωγραφίσει ένα λουλούδι με τόση ακρίβεια, που ο πατριός της της είπε ότι θα χρησιμοποιούσε τη ζωγραφιά της σ' ένα βιβλίο που εικονογραφούσε εκείνη την περίοδο. Σαν ανταμοιβή θα επισκεπτόταν μαζί της μία καλλιέργεια μεταξοσκωλήκων, ώστε η Σίβυλλα να δει από κοντά τα ζώα που παρήγαγαν το μετάξι.

Καθώς η μέρα χάραζε, η Σίβυλλα άρχισε ν' ακούει την κίνηση των πρώτων αμαξών στους δρόμους. Στο δωμάτιό της ακούγονταν τα βήματα της μητέρας της και είδε την λάμψη της λάμπας πετρελαίου, όταν την άναψε ώστε βλέπει για να ανάψει το τζάκι. Παρότι η οικογένεια ήταν σε θέση να επιβιώνει με τα έσοδα του πατριού της από τα σχέδια που ζωγράφιζε για επιστημονικά βιβλία, η ζωή ήταν αρκετά δύσκολη για ένα κορίτσι που ζούσε το 1660.

Η Σίβυλλα ντύθηκε γρήγορα και κατευθύνθηκε βιαστικά προς τη μητέρα της, η οποία παραξευέντηκε κάπως, γιατί η Σίβυλλα δεν συνήθιζε να σηκώνεται πρώτη από το κρεβάτι. Όταν ο πατριός της κάθισε στο τραπέζι η Σίβυλλα αμέσως τον ρώτησε: «Αγαπητέ πατέρα δεν βρέχει πλέον, θα επισκεφτούμε σήμερα τη φάρμα με τους μεταξοσκώληκες;» Ο Γιάκομπ Μάρρελ -αυτό ήταν το όνομα του πατριού της- χαμογέλασε, αλλά η μητέρα της αμέσως την επέπληξε: « Πρώτα από όλα έπρεπε να πεις καλημέρα νεαρή κυρία.» Αλλά ο Γιάκομπ δεν την άφησε να συνεχίσει: « Έλα τώρα, άφησέ την ήσυχη. Εγώ την καταλαβαίνω και είναι πραγματικά κρίμα που έβρεχε όλη την νύχτα απόψε. Ναι θα πάμε, θα ξεκινήσουμε αμέσως μετά το πρωινό.»

Τρεις ώρες αργότερα στέκονταν μπροστά από έναν ψηλό τοίχο με δύο παράξενα δέντρα πίσω του. Ο Γιάκομπ Μάρρελ χτύπησε την εξώπορτα και ένας ηλικιωμένος άνθρωπος άνοιξε αμέσως λέγοντας: « Γιάκομπ! Θέλεις να περάσεις μαζί με την κόρη σου; Αυτή είναι;» Η Σίβυλλα προχώρησε προς το μέρος του κάνοντας μια μικρή υπόκλιση. «Καλημέρα το όνομά μου είναι Σίβυλλα και θα ήθελα να δω τους μεταξοσκώληκες, παρακαλώ». «Εντάξει λοιπόν, προχωρήστε», είπε ο ηλικιωμένος άνθρωπος κάνοντας στην άκρη για να περάσουν. Δύο ώρες αργότερα η Σίβυλλα έφευγε ενθουσιασμένη. Είχε δει πώς οι μεταξοσκώληκες

περνούσαν από το στάδιο της χρυσαλίδας και πώς οι κλωστές του μεταξιού έβγαιναν από τα κουκούλια και μετά τυλίγονταν. Αλλά συγχρόνως ήταν και ενοχλημένη με τον εαυτό της, γιατί είχε ξεχάσει να πάρει τα σύνεργά της για να σχεδιάσει τους μεταξοσκώληκες, κάτι που θα το ήθελε πολύ. Η Σίβυλλα ρώτησε εάν μπορούσε να πάρει ένα μεταξοσκώληκα στο σπίτι της, για να τον ζωγραφίσει, αλλά ο ηλικιωμένος άνθρωπος κούνησε το κεφάλι του λέγοντας: «Όχι, αυτό αποκλείεται. Μήπως θέλεις να φτιάξεις δικό σου εκτροφείο;». Η Σίβυλλα κούνησε το κεφάλι της και είπε: « Όχι, θέλω μόνο να τους ζωγραφίσω. Κινούνται τόσο αργά και είναι πολύ όμορφοι. Θα ήθελα πολύ να δοκιμάσω». Ο ηλικιωμένος άνθρωπος πρώτα γέλασε και ύστερα έβηξε: “Να ζωγραφίσεις; Να ζωγραφίσεις τους δικούς μου μεταξοσκώληκες; Κανείς άλλος δεν μου έχει ζητήσει κάτι τέτοιο, μέχρι τώρα.» Η Σίβυλλα απογοητεύτηκε από αυτή την αντίδραση, αλλά τότε επενέβη ο πατέρας της:

«Ξέρεις η Σίβυλλα είναι μια πολύ καλή σχεδιάστρια και αν συνεχίσει έτσι σε δύο χρόνια θα έχει φθάσει στο δικό μου επίπεδο». Η Σίβυλλα ακούγοντας αυτόν τον έπαινο αισθάνθηκε περήφανη. Τότε ο ηλικιωμένος άνθρωπος σηκώθηκε από το τραπέζι και είπε: «Εντάξει λοιπόν, περιμένετε μερικά λεπτά». Έφυγε από το δωμάτιο και ο πατέρας της χαμογέλασε και της έκλεισε το μάτι. Μετά από λίγο, ο ηλικιωμένος άνθρωπος επέστρεψε κρατώντας ένα μικρό κουτί στο χέρι του: «Εδώ έχω μερικούς μεταξοσκώληκες για σένα, αλλά θα πρέπει να τους φροντίζεις πολύ καλά». Η Σίβυλλα ενθουσιασμένη πήρε το κουτί στα χέρια της και άνοιξε προσεκτικά το καπάκι. Στο κουτί υπήρχαν μερικά κλαδιά μουριάς. Σήκωσε προσεκτικά ένα από αυτά και είδε ότι υπήρχε ένας μεταξοσκώληκας που σέρνονταν γύρω τους. Η Σίβυλλα χαμογέλασε και

ο ηλικιωμένος άνθρωπος της είπε: «Τώρα άκουσέ με: Αυτοί οι μεταξοσκώληκες τρέφονται μόνο με τα φύλλα μουριάς από τα δέντρα που έχω στον κήπο μου. Δεν θα είσαι σε θέση να τους έχεις για πολύ καιρό εκτός και αν επιστρέφεις κάθε τρίτη ημέρα για να πάρεις μερικά νέα φύλλα». Η Σίβυλλα κούνησε καταφατικά το κεφάλι της και είπε: «Ναι, θα το κάνω».

Σ' όλο το δρόμο της επιστροφής η Σίβυλλα κρατούσε το κουτί με τους μεταξοσκώληκες. Στο σπίτι όμως συνάντησε ένα καινούργιο πρόβλημα καθώς η μητέρα της δεν ήθελε το τους μεταξοσκώληκες μέσα στο σπίτι. Τα ζώα ήταν ζώφια. Η Σίβυλλα μπερδεύτηκε. Η μητέρα της έκανε όλη αυτή τη φασαρία, ενώ δεν την πείραζε να φοράει ρούχα που ήταν φτιαγμένα με το μετάξι μεταξοσκώληκα. Τέλος, ο πατέρας της πρότεινε στη Σίβυλλα να κρατήσει τους μεταξοσκώληκες στη σοφίτα. Η μητέρα της παρόλο που ακόμα δεν πείστηκε, τελικά υποχώρησε.

Η Σίβυλλα τις επόμενες εβδομάδες πήγαινε συχνά στη σοφίτα για να παρατηρήσει και να ζωγραφίσει τους μεταξοσκώληκες της. Τα ζώα μετακινούνταν λίγο μέσα στο κουτί τους, έτρωγαν τα φύλλα και πότε - πότε το δέρμα τους έσπαζε, άλλαζε και μια καινούργια κάμπια αναδύονταν. Η Σίβυλλα γοητευόταν όλο και περισσότερο από τα έντομα και με τις παρατηρήσεις της προσπαθούσε να τα κατανοήσει καλύτερα. Ταυτόχρονα προσπάθησε να σχεδιάσει μια πραγματικά καλή εικόνα του μεταξοσκώληκα, πράγμα που δεν ήταν και τόσο εύκολο, παρόλο που κινούνταν πολύ αργά. Μερικές φορές άρχισε να σχεδιάζει τα παράξενα φύλλα της μουριάς με τα οποία οι μεταξοσκώληκες τρέφονταν.

Κάποια ημέρα οι μεταξοσκώληκες άρχισαν να φτιάχνουν το κουκούλι με τις κλωστές μεταξιού, που έβγαιναν από το σώμα τους. Αυτό ο ηλικιωμένος άνθρωπος το είχε προβλέψει, όταν η Σίβυλλα είχε πάει να συλλέξει τα φύλλα δύο ημέρες νωρίτερα, αλλά εκείνη ήλπιζε ότι θα μπορούσε να συνεχίσει να τους παρατηρεί και να τους ζωγραφίζει. Οπότε πήγε στο αγρόκτημα και χτύπησε την πόρτα. Ο ηλικιωμένος άνθρωπος της άνοιξε και η Σίβυλλα του είπε: «Καλή σας μέρα, σήμερα μάλλον έρχομαι για τελευταία φορά. Οι μεταξοσκώληκες κλείστηκαν μέσα στα κουκούλια τους». Ο ηλικιωμένος άνθρωπος κούνησε το κεφάλι και είπε: «Τί να κάνουμε; Έτσι έχουν τα πράγματα. Όπως βλέπεις υπάρχει η κατάλληλη στιγμή για τα πάντα». Η Σίβυλλα έβγαλε και του έδωσε τις ζωγραφιές που είχε φτιάξει και τις φύλαγε κάτω από την κάπα της. «Ορίστε. Αυτή είναι μία από τις ζωγραφιές που έφτιαξα για τους μεταξοσκώληκές σας». Ο ηλικιωμένος άνθρωπος

έριξε μια ματιά στην εικόνα και αναφώνησε: «Μα το Θεό, εσύ είσαι ήδη καλλιτέχνης! Λοιπόν, αν φυσικά το θέλεις κι εσύ, θα πεταχτώ και θα σου φέρω μερικούς μεταξοσκώληκες ακόμη». Η Σίβυλλα έγνεψε καταφατικά και λίγο αργότερα έτρεξε στο σπίτι, για να παρατηρήσει και να ζωγραφίσει τους νέους της μεταξοσκώληκες.

Περίπου μια εβδομάδα αργότερα, η Σίβυλλα μπήκε στην σοφίτα και όπως έκανε κάθε μέρα παρατήρησε τους μεταξοσκώληκές της. Ξαφνικά πρόσεξε κάτι ασυνήθιστο με τα κουκούλια που είχε αφήσει στην άκρη: Κάτι κινούνταν μέσα στο κουκούλι. Η Σίβυλλα πήρε το κουκούλι και το παρατήρησε πολύ προσεκτικά. Είδε το κουκούλι να σχίζεται από το εσωτερικό του με τρόπο παρόμοιο με αυτόν που οι μεταξοσκώληκες άλλαζαν το δέρμα τους. Αλλά αυτό δεν ήταν δυνατόν να συμβαίνει. Συνέχισε να ψάχνει και τελικά παρατήρησε ότι από το κουκούλι σύρθηκε έξω ένα ζώο που σίγουρα δεν ήταν μεταξοσκώληκας. Η Σίβυλλα κράτησε την αναπνοή της, όταν το ζώο αναδύθηκε πλήρως και άρχισε να κινείται λίγο. Ξαφνικά άνοιξε τα φτερά του και η Σίβυλλα συνειδητοποίησε ότι ήταν μια πεταλούδα.

Μα πώς ήταν δυνατόν να συμβαίνει αυτό; Είχε δει ότι ένας μεταξοσκώληκας είχε υφάνει ένα κουκούλι γύρω από τον εαυτό του και τώρα από το ίδιο κουκούλι βγήκε μια πεταλούδα. Η Σίβυλλα πήγε κάτω να πάρει τα σύνεργα του σχεδίου και σχεδίασε την πεταλούδα, που καθόταν σχεδόν ακίνητη. Λίγο αργότερα, σκοτεινίασε και αναγκάστηκε να κατέβει κάτω. Στο δείπνο, ανέφερε αυτό που είχε δει, αλλά κανείς δεν την πίστευε.

Την επόμενη μέρα πήγε πίσω στη σοφίτα όπου τώρα υπήρχαν τρεις πεταλούδες που πετούσαν και τρία σπασμένα κουκούλια. Πώς συνέβη αυτό; Η Σίβυλλα αποφάσισε να παρατηρήσει το φαινόμενο αυτό περισσότερο και πιο προσεκτικά.

Η Μαρία Σίβυλλα Μέριαν άρχισε να παρατηρεί και να σχεδιάζει μεταξοσκώληκες, κάμπιες και πεταλούδες στην ηλικία των δεκατριών ετών. Δεκαενέα χρόνια αργότερα, κυκλοφόρησε ο πρώτος τόμος του έργου της «Οι κάμπιες. Η θαυμάσια μεταμόρφωση και η περιέργη διατροφή από τα λουλούδια», στο οποίο περιγράφεται η αρχή της μεταμόρφωσης συνοδευόμενη από μια σειρά σχεδίων.

Κείμενο: Peter Heering

Μετάφραση στα ελληνικά: Βασίλης Κόκκοτας

Την ιστορία **Η Σίβυλλα και τα Κουκούλια του Μεταξοσκώληκα** επιμελήθηκε ο Don Metz. Η ιστορία είναι εν μέρει βασισμένη στην **Ιστορική αναδρομή: Sibylla Merian** που γράφηκε από τον Timo Engels και στη **Βιογραφία: Sibylla Merian** που γράφηκε από την Marlena Zielinska.

Η ιστορία **Η Σίβυλλα και τα Κουκούλια του Μεταξοσκώληκα** γράφηκε από τον Peter Heering με

την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (έργο: 518094-LLP-1-2011-1-GR-COMENIUS-CMP) και του Πανεπιστημίου του Φλένσμπουργκ της Γερμανίας. Η δημοσίευση αυτή αντανακλά τις απόψεις του συγγραφέα και μόνον και Επιτροπή δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που αυτή περιέχει.